

Woord vooraf

Wat geldt als markant profiel van Westerse cultuur bij de wisseling van het millennium?

Bij de verkenning van die vraag heeft de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving oog gekregen voor twee uitersten in dat profiel. Enerzijds heeft zich een opmerkelijke ontwikkeling voltrokken in wat, enigszins ongrijpbaar, de geest van de tijd genoemd kan worden: expliciet getuigt een brede roep om spiritualiteit van een nieuwe religieuze sensibiliteit. Die laat ook sporen na in het oordeel over en de omgang met het christendom, door christenen en niet-christenen. Anderzijds voltrekt zich zeer concreet in de opmars, ja de zegetocht van de nieuwe media, een innovatie van de technologische infrastructuur voor informatie en communicatie in onze cultuur. Die laat informering en communicatie zelf niet onberoerd. Op de eerste, de spirituele ontwikkeling, is de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving nader ingegaan in zijn allerminst onopgemerkt gebleven nota 'Hunkering naar heilheid', gepubliceerd in december 2000. Over de tweede ontwikkeling, die van technologische innovatie en van informering en communicatie, handelt deze bundel.

Zij is het resultaat van een project waartoe de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving met de instelling van een projectgroep besloot in het najaar van 1999. Van deze projectgroep maakten deel uit de raadsleden dr.ir. Charles van der Mast en prof.dr. Wim van de Donk en de adviseurs dr. Jan Jans en prof.dr. Joan Hemels. Als secretaris fungeerde prof.dr. Pieter Anton van Gennip. In een per vergadering bijgestelde en toegespitste notitie ontwikkelde de groep de contouren van het project. Daarbij verbond zij de ambitie van een preciezere beschrijving van de feitelijke

innovaties in de infrastructuur met een normatieve vraag: die naar het effect daarvan op de kwaliteit van informatie en communicatie en, langs die weg, op het gehalte aan humaniteit in samenleving en cultuur. Om te voorkomen dat de beantwoording van die vraag zou blijven steken in te globale algemeenheden werd besloten om haar te nuanceren en te koppelen aan een zevental maatschappelijke basisrelaties en het functioneren van nieuwe media daarbinnen nader te (laten) peilen. Tenslotte werd geconstateerd dat de verworteling van de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving in de katholieke traditie en cultuur ook gerichte aandacht rechtvaardigde voor het functioneren van nieuwe media in de informatie en communicatie over levensbeschouwelijke vragen en geloofszaken.

Zo ontvouwdde zich de contouren van een studie in twee delen. Een eerste deel, ingeleid met een redactioneel Ten geleide over informatie en communicatie, bevat de algemenere beschouwingen van inventariserende en wegende aard. Daarbij wordt achtereenvolgens ingegaan op de hooggespannen verwachtingen van (Chanowski) en op de feitelijke ontwikkelingen met betrekking tot nieuwe media (Van der Mast) alsook op de maatschappelijk-culturele inbedding ervan, zowel meer algemeen (Hemels), als toegespitst op de religieuze cultuur annex geloofscultuur (Jans).

Het tweede deel bevat de meer op de dagelijkse praktijk geënte en afgestemde verkenningen van het kringproces, waarin de invloed van nieuwe media op de ontwikkeling van een zevental maatschappelijke basisrelaties omslaat in hun invloed op de ontwikkeling van die media (Ten Have, Spekken, Verreijt, Van de Donk, Kleinrensink, Prins en Walrave). Het vervult de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving met trots en dankbaarheid dat zoveel deskundigen bereid waren hun bijdrage aan de beide delen van deze studie te leveren. Een woord van dank past hier ook aan Tim B. Verhappen, die als uitvoerend secretaris van de redactie verantwoordelijk was voor de laatste bewerking van zoveel en zo uiteenlopende bijdragen.

In de loop van het project kwam daarover contact tot stand met het Thijmgenootschap. Inzet was de publicatie van de vruchten ervan in de Annalen van het Thijmgenootschap, maar ook de presentatie ervan op een gemeenschappelijke studiedag annex jaarvergadering kwam daarbij in het vizier. Met het oog op goede onderlinge afstemming van de onderscheiden takken van het project begonnen dr. Hardy Beekelaar namens het bestuur van het Thijmgenootschap en Drs. Caspar Govaart vanuit de Thomas More Academie aan de besprekingen van de projectgroep deel te nemen. Het bestuur van de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving acht de samenwerking met het Thijmgenootschap voorbeeldig voor wat volgens hem terzake staande praktijk zou moeten zijn in de katholieke gemeenschap. Het dankt het bestuur van het Thijmgenootschap hier dan ook hartelijk voor.

Ook werden contacten gelegd met het Davidsfonds in Vlaanderen, maar de oprechte intenties over en weer om al in het kader van dit project tot nauwere samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen te komen konden binnen de termijnen ervan slechts minimaal worden geconcretiseerd. Het is niet enkel een kwestie van goede voornemens om daar in de toekomst gevoelig verandering in te brengen.

De Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving is bijzonder ingenomen met de vakbekwame en gemotiveerde inzet van de vele, bij dit project betrokken deskundigen. Hun bijdrage aan de voorlichting en meningsvorming over een vitale dimensie van het moderne leven en samenleven draagt bij aan een scherper inzicht daarin en evenwichtiger oordeel daarover. Zowel in zijn algemeenheid als in de concrete manifestatie ervan in specifieke maatschappelijke basisrelaties. Dat dat ook de adequate context op blijkt te leveren, waarin behulpzame handreikingen reliëf kunnen krijgen voor de alom als problematisch ervaren informering en communicatie over levensbeschouwing en geloof, is reden voor hoop voor een geloofsgemeenschap,

die, geroepen tot vrijmoedigheid, haar erfgoed in veranderde verhoudingen en voorwaarden profiel wil geven.

Hans Huibers

Pieter Anton van Gennip